

”
Ett innovativt pilotprojekt inom hållbarhet och klimat. Byggnaden kommer nå energiklass A, certifieras enligt BREEAM-Outstanding, NollCO_2 och WELL Platinum.

Illustration: ÅF Sandellsandberg arkitekter AB

Boverkets banbrytande blekingseka

I maj 2025 överlämnar byggherren Skanska den nya, vackra Karlskrona byggnad som blir Boverkets nya huvudkontor till Vacse. Detta är ett på många sätt banbrytande byggprojekt som resulterar i en flerfaldigt miljöcertifierad kontorsbyggnad med trivsam arbetsmiljö.

Det nya kontorshuset vid Skeppsbron på Trossö i centrala Karlskrona är ritat av arkitektbyrån SandellSandberg och blir en ny signaturbyggnad i den världsarvslistade gamla örlogsstaden i Blekinge. Med sina glaspartier som påminner om en fyr och sin svarta träfasad med mjuka former och röda detaljer, inspirerad av blekingsekan, blir den moderna byggnaden på totalt nära 4 900 kvadratmeter en anslående syn vid kajkanten och det första många ser när de anländer till stadskärnan.

Men Boverkets nya kontor är mycket mer än bara en vackert gestaltad märkesbyggnad. Detta är också ett innovativt pilotprojekt inom hållbarhet och klimat. Byggnaden kommer att ha energiklass A och ska certifieras enligt systemen BREEAM Outstanding, NollCO_2 och WELL Platinum. Skanskas projektchef Andreas Liljefors förklarar att detta har förverkligats genom god samverkan mellan Vacse som köpare av den färdiga fastigheten, Boverket som framtida hyresgäst och Skanska i dubbla roller som byggherre och byggare.

– Man kan säga att vi alla har dragit åt samma håll, men i lite olika trådar, vilket gett ett fantastiskt slutresultat. Boverket var väldigt måna om att uppnå höga arkitektoniska värden och en trivsam arbetsmiljö med väldigt god tillgänglighet för sina anställda. Vacse har varit mycket drivande för att förbättra energiklassen, uppnå BREEAM Outstanding och när det gäller krav på seriositet under entreprenaden. Och för Skanska är våra egenutvecklade projekt en spjutspets på vägen mot klimatneutralitet till 2045, berättar han.

Genom olika val och åtgärder under projektets gång har man kunnat nära nog halvera klimatbelastningen för byggnadens uppförande jämfört med den ursprungliga uppskattningen, från 495 till 287 CO_2e per kvadratmeter bruttototalarea. Boverkets målsättning om en trivsam och hälsofrämjande arbetsmiljö som stöttar ett aktivitetsbaserat arbetssätt uppfylls också, vilket tydliggörs av WELL-certifieringen. Energianvändningen beräknas till 37,5 kWh per kvadratmeter och år. Det uppfyller energiklass A och är mindre än hälften av BBR:s krav på nybyggnation.

– På Vacse är vi stolta över att ha varit en del av utvecklingen av detta projekt som fungerar som ett slags bibliotek över goda exempel på vad man kan göra för att uppnå hög hållbarhet, såväl med etablerade tekniker som med olika innovationer och helt nya uppfinningar. Det markerar ett viktigt steg i vårt arbete för att skapa hållbara och framtidssäkra fastigheter som har en positiv inverkan på både människor och miljö, säger Fredrik Johansson, projektledare på Vacse.

I projektet uppstod ett slags positiv spiral där kombinationen av certifieringar och höga ambitioner gjorde att man verkligen gick till botten med alla aspekter och inte väjde för att tänka nytt.

– Vacse är en väldigt bra, engagerad slutkund som vill jobba åt samma håll för att förverkliga höga ambitioner. Genom samarbete och samverkan i nära dialog har vi förflyttat oss och skapat nya möjligheter i projektet. Hos alla involverade har det funnits villighet och ett mod att våga pröva nya saker. Här besitter Vacse kompetens internt som gör att de både kan fatta modiga beslut och vågar ställa krav på oss, säger Kristin Kallebo Ydrén, projektchef hos byggherren Skanska Projektutveckling.

Med tanke på kraven som fanns vad gällde akustik visade det sig att en stomme i KL-trä skulle behöva bli så tung att betong (HDF) och optimerat stål gav lägre klimatavtryck. För att ytterligare sänka det är en del av betongelementen dessutom återbrukade från en byggnad som rivits i Lund.

– Samverkan är avgörande för att branschen ska kunna uppnå klimatneutralitet. I detta fall samarbetade vi med en direkt konkurrent, Ikano Bostad. Vi fick elementen från rivningen av deras fastighet mot att vi tog kostnaden för att demontera och transportera dem. Det är första gången som återbrukade betongelement används för ett projekt med permanent bygglov i Sverige och vi visade att vår metodik för att demontera, flytta och kvalitetssäkra dem fungerar, säger Andreas Liljefors.

Trä används också i byggnaden, men på rätt ställen ur klimatsynpunkt. För den svarta träfasaden användes den uråldriga japanska metoden ”sugi ban” där träet bränns på utsidan, vilket tätar porerna och gör det möjligt att hålla nere klimatavtrycket kopplat till framtida underhåll.

– Det finns många aspekter att beakta när man väljer mellan olika lösningar. Vi har inte drivits av magkänsla, utan har verkligen räknat ordentligt på avtryck för att hitta vad som är bäst ur klimathänseende, givet förutsättningarna i övrigt. Samtidigt har vi också jobbat med noggranna ekonomiska avvägningar och kvalitetsgranskning, säger Ivan Cusini, klimatspecialist på Skanska.

Ytterligare ett sätt att få ner klimatavtrycket var att vid pålning och grundarbete ersätta stålrörspålar med betongpålar i den mån detta var möjligt. De belastar klimatet mycket mindre och effekten förstärktes här av att Skanska, med ytterligare ett banbrytande grepp, använde klimatreducerad betong.

– Det är unikt i Sverige, troligen även i Europa och kanske i hela världen. Pålarna som användes minskar klimatavtrycket med 24 procent jämfört med vanliga betongpålar, säger Andreas Liljefors.

– Klimatfrågan har ändrat vårt sätt att tänka. I dag tittar vi på allting utifrån koldioxidavtryck och söker bästa sätt att göra ur detta perspektiv, givet de krav som finns på byggnaden. I detta projekt har vi verkligen försökt att tänka på alla detaljer och vi har utmanat både oss själva och våra leverantörer att leverera med lägre klimatpåverkan, säger Ivan Cusini.

Exempel på hållbara lösningar och val är återvunnet glas i glasullsisoleringen och återbruk av stål i balkar och som hissballast, samt av fönster inomhus. I konstruktionsarbetet minimerades spill, exempelvis vid användningen av gipsskivor. En annan stor klimatbesparing förverkligades genom valet för de stora glaspartierna i fasaden. De dubbelglasfönster man från början tänkt sig ersattes av elektrokroma solskyddsglas med mycket mindre koldioxidavtryck. Solpaneler, frikyla från berget och batterilösningar energieffektiviserar driften. Till och med de träd som man var tvungen att fälla under bygget återbrukas på plats i form av en receptionsdisk som tillverkats av ett lokalt snickeri.

– Det här visar verkligen vilken enorm kraft som finns i att alla parter är inriktade på att göra ett riktigt fint projekt. Ingen har sagt nej och vi har arbetat ihop i nära dialog och med fantastisk bredd. På många vis har vi satt en helt ny standard för hur vi vill bygga i framtiden, avslutar Andreas Liljefors.

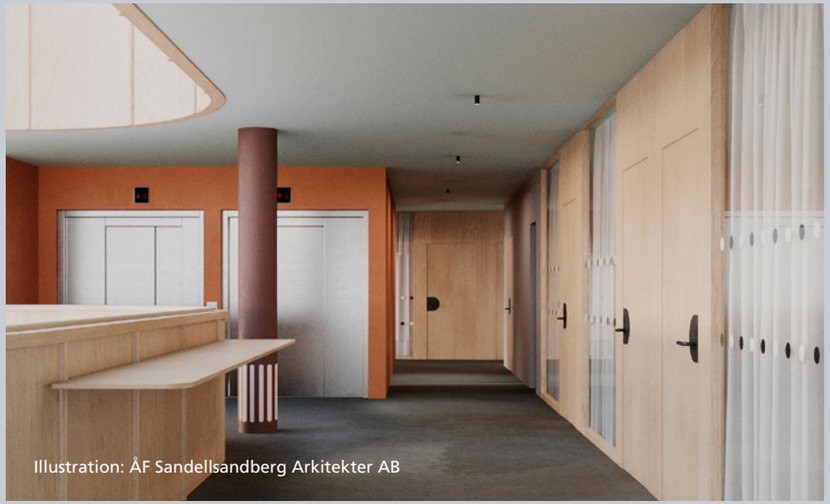

Illustration: ÅF Sandellsandberg Arkitekter AB

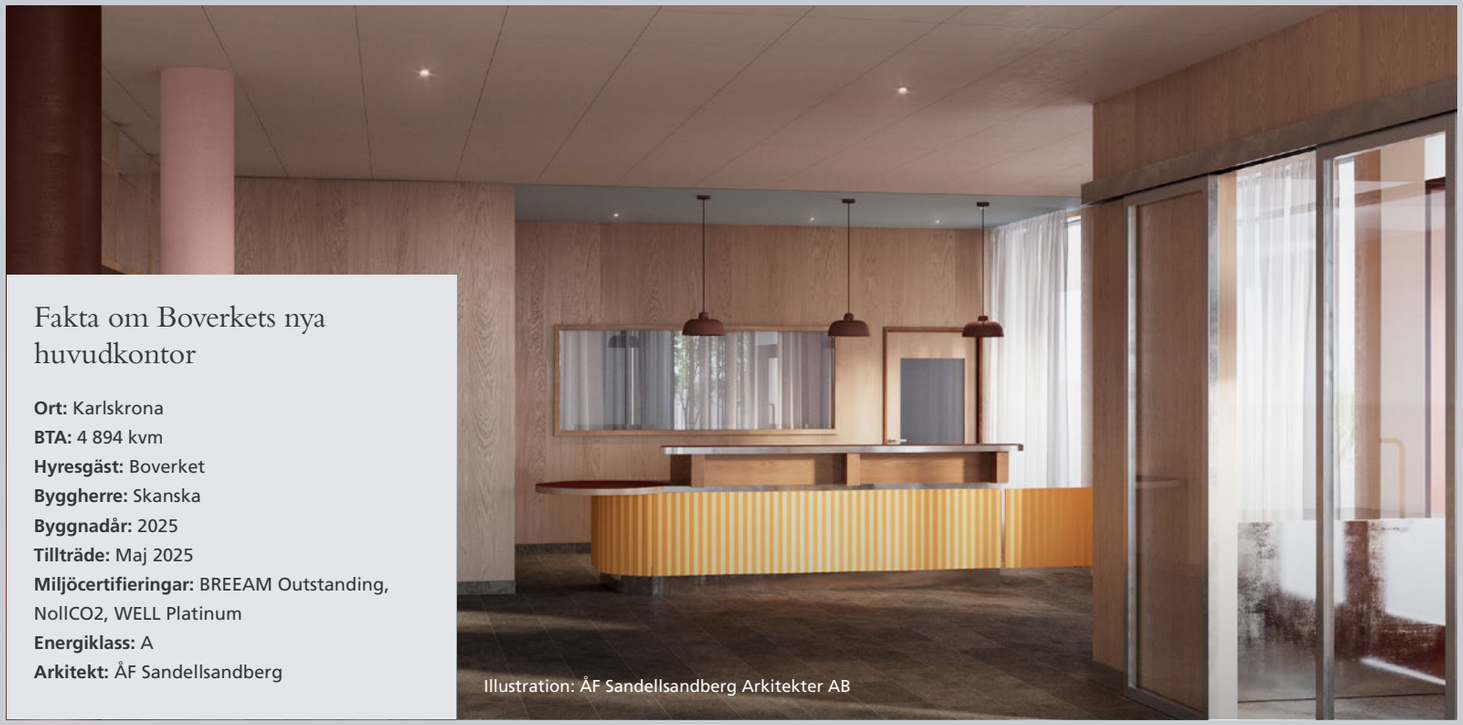

Illustration: ÅF Sandellsandberg Arkitekter AB

Fakta om Boverkets nya huvudkontor

Ort: Karlskrona
BTA: 4 894 kvm
Hyresgäst: Boverket
Byggherre: Skanska
Byggnadår: 2025
Tillträde: Maj 2025
Miljöcertifieringar: BREEAM Outstanding, NollCO2, WELL Platinum
Energiklass: A
Arkitekt: ÅF Sandellsandberg